

Slovenski dom

Stev. 283

V Ljubljani, torek 10. decembra 1940

Leto V

Začetek angleške ofenzive v Egiptu

Južno od Sidi Baranija je angleška vojska včeraj na široki črti prešla v napad na armado generala Grazianija

Kairo, 10. decembra. Reuter: Glavni stan britanskih čet na Srednjem vzhodu poroča: V egiptski zahodni puščavi so britanski prednji oddelki stopili v stik s sovražnikom na širokem bojišču. Preteklo noč so britanske čete v Sudanu nadaljevale z obsežnim udejstvom pri Galabatu. Britansko topništvo je ponovno streljalo na sovražnikove objekte.

London, 10. decembra. o. Reuter: Uradno poročajo, da so včeraj začele angleške kolonialne čete z veliko ofenzivo v zahodni egiptski puščavi proti italijanski armadi, kateri poveljuje general Graziani. V tej ofenzivi sodelujeta tudi angleško letalstvo in angleška vojna mornarica. Ofenzivo so začeli južno od Sidi Baranija in so do sedaj na tem odseku ujeli 500 Italijanov. Italijanska armada je izgubila tudi dva generala. Prvi je bil

ubit, drugi pa je postal ujetnik angleške armade. Britansko letalstvo bombardira prevoze in zbiranje čet. V bitki z italijanskimi lovci so Angleži sestrelili dve italijanski letali. Angleško letalstvo zlasti bombardira italijanska letališča v Afriki in je posebno hudo poškodovalo letališče v Benini. Druge skupine letal so poleteli nad Eldab, Sollum in Bardio. Med zelo poškodovanimi letališči je tudi Castel Benito. Kljub hudi vročini angleške čete počasi napredujejo in osvajajo postojanko za postojanko. Pri vsem tem pa jim pomaga vojna mornarica, za katero pa poročila ne navajajo, kje nastopa.

Vsega skupaj so pri dosedanjih bojih v Afriki Angleži zajeli 4000 Italijanov.

Kakor Angleži sami izjavljajo, so prešli v ofenzivo zaradi tega, da izkoristijo splošni ugodni

položaj, ki je nastal zanje v vojni z Italijo zaradi grških uspehov v Albaniji, zaradi pomembnih sprememb v vodstvu italijanskih vojnih sil in zaradi splošnega razpoloženja v Italiji.

Kairo, 10. decembra. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleških letalskih sil je sredi objavilo posebno uradno poročilo, ki pravi, da so v sodelovanju z vojsko na suhem angleška letala včeraj napadla sovražne čete v zahodni puščavi in te napade ponavljala ves dan. Letala so povzročila škodo z bombardiranjem motoriziranih kolon, zlasti pa na letališču pri El Adem.

Kairo, 10. decembra. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleških sil je objavilo posebno poročilo. V njem pravi, da se boji v zahodni puščavi uspešno nadaljujejo. Samo na enem odseku je bilo ujetih več sto sovražnih vojakov.

Vesti 10. decembra

Prijateljsko sodelovanje med Madžarsko in Jugoslavijo bo tudi v bodoče pomenilo veliko dejstvo za ohranitev reda in miru v jugovzhodni Evropi, sodijo bolgarski, italijanski in nemški listi.

Uradno poročilo grškega poveljstva o padcu Argirokastra, glavnega italijanskega oporišča na južnem bojišču v Albaniji, je vzbudilo silovito veselje po vsej Grčiji. V Atenah so ogromne množice manifestirale za vojsko, za kralja in za Anglijo. Zvonovi po vseh grških cerkvah zvone že tretji dan in zastave vihrajo na vseh poslopjih ter oznanjajo praznik maselega naroda, ki zna tako uspešno braniti svojo svobodo in pravico.

Poraba bencina je omejevala sovjetska vlada z ukrepom, ki določa, da bodo vladni in zasebni avtomobili odslej dobivali na mesec samo določeno količino bencina. Vozilom javnega prometa poraba za zdaj še ni omejena.

Namen nemškega nedeljskega velikega napada na London je vzbuditi strah in zmedo pri angleškem prebivalstvu, sodi letalski strokovnjak agencije Reuter.

»Bela knjiga« grške vlade vsebuje veliko uradnih listin o tem, kako je prišlo do vojne med Italijo in Grčijo. Listine dokazujejo, da so Italijani že dolgo pripravljali nastop proti Grčiji, da so italijanska letala večkrat že prej bombardirala grške vojne ladje, da pa je grška vlada na vse to molčala, ker ni hotela za nobeno ceno oboroženega spora. »Bela knjiga« prinaša fotografije raznih navodil, ki so jih Grki dobili pri ujetih italijanskih častnikih. Navodila vsebujejo ukrepe za napad na grške obmejne postojanke ter dan in uro tega napada.

Kancelar Hitler se je pred nekaj dnevi v Bruslju sešel z ujetim belgijskim kraljem Leopoldom ter imel z njim daljši posvet, vedo poročati ameriške radijske postaje.

70% vsega romunskega izvoznega blaga bo šlo odslej v Nemčijo. Od tega 60%, to je tri milijone ton nafte, za prevoz katere bodo morali narediti nove vode in nove železnice.

Vrhovni poveljnik italijanske vojske, maršal Graziani, je tudi hotel odstopiti, ker sta morala odstopiti njegova dolgoletna tovariša maršal Badoglio in admiral Cavignani. Predsednik vlade Mussolini pa njegovega odstopa ni moral sprejeti, kar je razumljivo, saj je maršal Graziani za maršalom Badogliem tisti italijanski poveljnik, ki ima največ vojnih izkušenj, zlasti za operacije v kolonijah, poroča londonski »Daily Telegraph«.

Izmenjava vsega vodstva italijanskih oboroženih sil naj bi dokazala, da je italijansko politično vodstvo pravilno in na dobri poti, da pa vodstvo vojske ni znalo s političnim vodstvom dovolj sodelovati, zaradi česar Italija na bojiščih ni žela takih uspehov, kakor jih je v politiki. Toda odgovornost za vojne dogodke naj pade samo na vodstvo oboroženih sil, ne pa na vlado in fašistično stranko, ki bosta znali uveljaviti svoja načela z novim vojnim vodstvom, sodi argentinski dnevnik »Nation«.

Nemirov, demonstracij in pobjev v Milanu, Firenzi in Trstu ni bilo in tudi ni bilo nikjer nič mrtvih ali ranjenih. Vsa poročila o tem so izmišljena. Po vsej Italiji vlada mir, pravijo na italijanskih uradnih mestih, kakor javlja nemški poročevalski urad. Ta uradni preključ je bil izdan z ozirom na angleške in ameriške vesti o demonstracijah in uporih po raznih italijanskih mestih, pri čemer naj bi bili na primer med drugim zažgali nezadovoljneži tudi jahto predsednika vlade Mussolinija.

Bolgarski kralj Boris je včeraj sprejel bolgarskega poslanika iz Ankare, Kirova, za ter njim imel daljši posvet. Ta sprejem je dal nekaterim tujim poročevalskim agencijam povod za domnevo, da bosta Turčija in Bolgarija sklenili nenapadno pogodbo, in sicer na prizadevanje Nemčije. Toda prej mora Bolgarija seveda demobilizirati, Turčija pa odpoklicati z bolgarske meje svojih pol milijona mož, če naj bodo take napovedi verjetne.

Angleška križarka »Diomedea« je v srednjemerskih vodah ujela nemško oboroženo tovorno ladjo »Ederwald«, ki je oskrbovala z gorivom podmornice in križarke na Atlantskem oceanu.

Na južnem Atlantskem morju se je vnela bitka med angleško križarko »Enterprise« in med nemško pomožno križarko, ki je poškodovala angleško ladjo »Carnarvon Castle«, poročajo urugvajske radijske postaje. Kakšen je bil izid bitke, ni znano.

General Franco je včeraj sprejel novega francoskega poslanika v Madridu Pietrija.

44. dan vojne med Italijo in Grčijo:

Zahvala grškega kralja vojski zaradi zasedbe Argirokastra

Novi grški uspehi v dolini reke Zrinos - Italijansko poročilo o umiku izpred Argirokastra

Atene, 10. dec. m. Kralj Jurij je poslal včeraj svoji vojski naslednjo dnevno zapoved:

Poln radosti nad dobrimi poročili iz Argirokastra in ponosen zaradi sijajne zmage svoje vojske, pošiljam glavnemu poveljniku, vsem poveljnikom, generalom, častnikom in vojakom priske pozdrav in izraz posebnega zadovoljstva, ker so izpolnili naročila svoje zmagovite zgodovine z zavzetjem Argirokastra. Enake pozdrave pošiljam tudi hrabrim letalcem zaradi njihovih odličnih in junških dejanj. Vsi so pokazali, da so vredni drug drugega.

Z uradnega grškega mesta so častnikarji včeraj izvedeli, da je grška vojska po uspehih pri Argirokastru in v dolini reke Zrinos dosegla včeraj še več drugih važnih uspehov. Italijanska vojska se je morala na svojem desnem krilu hitro umakniti v severozahodni smeri od Santi Quaranta in Argirokastra. Grška vojska pa previdno gre za umikajočim se Italijanom.

Nekje v Italiji, 10. dec. Stefani: Italijansko uradno vojno poročilo št. 185 pravi: Na grški fronti, v odseku devete armade, so naše čete izvedle mnogo uspešnih protinapadov in odbile sovražnikove napade. 11. armada je brez izgube moštva in materiala izvedla zapovedani umik na črto severno od Argirokastra. Tudi v drugih predelih so bili spopadi brez večjega pomena. Čeprav so vladale neugodne vremenske razmere, je naše le-

talstvo bombardiralo vojaške objekte v Santi Mauri in Artiskem zalivu.

London, 10. dec. o. Reuter: Ponoči je bilo izdano v Atenah kratko uradno poročilo, da boji še vedno trajajo in da grške čete z uspehom prodirajo v notranjost Albanije.

Angleško letalstvo je spet bombardiralo petrolejska skladišča v Draču, v Valoni pa so bombardirali transporte in povzročili zmešnjavo.

Neuradno poročajo, da so hudi boji na južnem bojišču, kjer so grške čete izvedle silen napad na desno italijansko krilo. Tudi na severu od Argirokastra so hudi boji, kjer so grške čete zavzele nove postojanke. Na zahodu od Podgradca pa traja še vedno huda bitka, ki se je začela včeraj.

Na pol poti med Argirokastrum in Santi Quaranta pri pristanišču Porto Polermo, je 800 albanških upornikov naredilo med italijanskimi umikajočimi se četami hud pokolj.

Po hudi nedeljski noči - spet 24 ur zatišja nad Londonom

Berlin, 10. dec. DNB: Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča sredi: V maščevanje za angleške letalske napade na zahodna nemška mesta

je nemško letalstvo preteklo noč izvedlo velik napad na London z mnogoštevilnimi letali in v zaporednih valovih, od mraka, pa vse do jutra. Razsvetljava je bila ugodna in bombniki so metali bombe najtežjega kalibra na mesto, posebno pa na življensko važne naprave za oskrbo. Na mnogoštevilnih mestih so nastali požari, ki so se ponekod izpremenili v ognjeno morje. Eksplozirali so plinometri, vnela so se skladišča nafte in nastal je gost dim. Več angleških letal je vrglo ponoči bombe na razne kraje v zahodni Nemčiji.

London, 10. dec. o. Od nedeljskega hudega nočnega napada na London, pa do danes zjutraj, ni nobeno sovražno letalo napadlo Anglije. Le na jugu se je pokazal nemški oglednik, katerega pa so lovski letala pregnala. V Severnem morju je bilo včeraj sestreljeno eno nemško letalo.

V noči od nedelje na ponedeljek so sovražna letala izvedla ostre napade na London in okolice. Izbruhnili so mnogo požarov. Večina teh požarov je omejena ali pogášena. Bombe nemških letal so napravile mnogo škode. Določeno število ljudi je bilo ubitih. Letala so metala bombe tudi med Londonom in vzhodnim ter južnim obrežjem Anglije. Po teh mestih ni bilo posebne škode. Izbruhnili so nekaj požarov. Število človeških žrtv v teh mestih ni veliko.

Po ameriških poročilih je bil nedeljski napad na London najhujši od 9. septembra dalje. Nemci so zmetali na mesto kakih 700.000 kilogramov bomb, ki so padale vseprek in povzročile škodo v glavnem na nevojaških stavbah.

Za Angleže ni druge možnosti, kakor popolno uničenje ali zmaga. Anglija bo po Hitlerjevih besedah prisilila Nemčijo, da izsili odločitev vojne nad angleškim otcem. Nemške bombe zadajajo Angliji čimdalje hujše udarce. Nemške letalske akcije bodo odslej še srditejše, ker nemško letalstvo ne pozna polovičarstva, pišejo nemški listi o zadnjem napadu na London. Iz njihovega pisanja bi se dalo sklepati, da imajo ti poostreni napadi namen prisiliti Anglijo, da bi se pogajala za mir, preden bi dogodki v Albaniji mogli odločno vplivati na vojno politiko Italije in Nemčije.

Uradno pojasnilo o spremembah v vodstvu italijanske vojske in mornarice

Sprememba povečuje italijansko voljo za zmago in zaupanje v vojno vodstvo ter Mussolinija

Rim, 10. decembra. DNB. V zvezi s tendenčnimi komentarji v tujini, zlasti pa v sovražnih državah in v anglofinskih nevturalnih krogih ob spremembah v italijanskem vrhovnem poveljstvu izjavljajo italijanski pristojni krogi, da ta sprememba samo še povečuje voljo italijanskega naroda za zmago in absolutno zaupanje v duceja in v poveljnike italijanskih vojnih sil. V nasprotju z novicami iz tujih krogov, češ da se bo zaradi sprememb v vrhovnem poveljstvu zavlekel potek vojne, — izjavljajo, da bi se ta sprememba lahko

vzela za razlog pospešitve vojnega poteka, — če je sploh še potrebno italijanskim vojnim silam dajati hitrejši in učinkovitejši ritem. Italijanski narod je strnjen v vrstah in pripravljen na ducejevo povelja. Italijanski narod s polnim zaupanjem gleda na svoje vojne sile in na njene poveljnike. V tej gonji vidi še en razlog več za to, da okrepi svoje napore in svojo disciplino ter voljo za uresničitev ducejevega navodila, ki je zmeraj isto: zmagati.

Angleška letala vso noč nad Düsseldorfom

Nocojnji napadi na veliko francosko pristanišče Bordeaux

London, 10. decembra. Reuter: Nocoj so angleška letala bombardirala nemško podmorsko postajo v Lorientu in nekatera druga mesta v zasedenem ozemlju. V noči od nedelje na ponedeljek pa je bil tretjič v enem tednu bombardiran Düsseldorf. Ta napad je trajal vso noč. Bombardiran je bil tudi Lorient in Bordeaux, kjer so nemška oporišča za podmornice. Druge skupine letal so bombardirale Fluschingen in Dunkerque. Z vseh teh poletov se dve letali nista vrnila.

Berlin, 10. decembra. o. Nemško vrhovno poveljstvo poroča sredi: o angleških napadih na nemška mesta naslednje:

V Düsseldorfu, Münchenu, Gladbachu in nekaterih drugih mestih so bombe zadele stanovanjske okraje. 17 oseb je nevarno ranjenih, 24 manj nevarno, nekaj je pa ubitih. Mrtvi in ranjeni so ob napadu bili zunaj zavetišč. Na nobenem mestu ni prizadejana vojaška, ne vojaško-gospodarska škoda. Profiletalski ogenj je sestrelil dve angleški letali. Eno nemško letalo se ni vrnilo.

London, 10. decembra. Reuter: Uradno poročilo letalskega ministrstva pravi, da so britanska letala hudo bombardirala vojaške in industrijske naprave pri Düsseldorfu. Letalci so videli mnogo požarov in eksplozij in so številne tovarne gorele s tolikšnimi plameni, da so se videli 70 km daleč.

Britanska letala so preteklo noč bombardirala vojaške naprave pri Bordeauxu, Brestu in Lorientu. Sovražnik uporablja pristanišče v Bordeauxu za oporišče svojih podmornic, ki napadajo promet na Atlantskem oceanu. Britanska letala so več kot 2 in pol ure bombardirala vojaške naprave, zlasti pa oporišče sovražnikovih podmornic. Požare je bilo videti iz daljave 80 km.

Jugoslovansko-madžarska pogajanja v Belgradu

Jutri bo dopotoval v našo prestolnico madžarski zunanji minister na važne posvete in na podpis pomembnih pogodb

Budimpešta, 10. decembra. Uradno poročajo: Madžarski zunanji minister grof Csaky bo na povabilo kr vlade prišel 11. t. m. v Belgrad na uradni obisk. Grof Csaky bo ostal v Belgradu dva dni.

Za jutrišnji prihod madžarskega zunanjega ministra, grofa Csakya, vlada v Belgradu veliko zanimanje. Za prihod madžarskega gosta bo prestolnica slovesno okrašena z zastavami v madžarskih in jugoslovanskih barvah ter z žarnicami in narodnih barvah. Belgrajska postaja je že danes že vsa v jugoslovanskih in madžarskih zastavah ter zelenju.

Madžarski zunanji minister se bo pripeljal v našo državo jutri zjutraj. Njegov salonski voz bo do Zemunu odklopil, nato pa se bo minister

s posebnim vlakom pripeljal v Belgrad. Tu ga bodo sprejeli v imenu vlade zunanji minister Cincar-Marković ter zastopniki jugoslovanskih civilnih oblasti.

Z grofom Csakyjem bo prišla tudi večja skupina madžarskih častnikov. Zaradi pomembnosti vprašanj, ki jih bosta jugoslovanski in madžarski zunanji minister obravnavala na več sestankih, je v Belgradu dopotovalo tudi veliko število zastopnikov od raznih tujih poročevalskih agencij.

V spremstvu grofa Csakya bo več višjih uradnikov zunanjega ministrstva, med njimi dr. Anthal, šef tiskovnega urada Revicki, šef kabineta Tibor Barthelemy in tajnik zunanjega ministrstva Palavčini. Poleg tega potujejo z ministrom tudi številni madžarski častnikarji, zunanje-politični uredniki madžarskih listov.

Madžarski politični krogi pripisujejo obisku grofa Csakya v Belgradu nenavadno veliko pomen. To je prvi uradni madžarski obisk po dvasetih letih, kar je bila podpisana Trianonska mirovna pogodba. Grof Csaky bo skušal v osebnem stiku in v neposrednih razgovorih z jugoslovanskim zunanjim ministrom poglobiti prisrčne sosedske odnose med obema državama. Izjavljajo, da bo uspeh belgrajskih razgovorov mnogo prispeval za ustvaritev temelja, na katerem naj bi slonelo trajno prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžarsko.

Po napovedi jugoslovanskega in tujega tiska, bo pri tej priliki podpisana v Belgradu prijateljska in najbrž tudi nenapadna pogodba med Jugoslavijo in Madžarsko.

Opoldne govori kancler Hitler

Berlin, 10. decembra. m. Davi je bilo uradno sporočeno: Vodja Nemčije in državni kancler Hitler bo govoril danes ob 12 pred delavci v nekem izmed številnih industrijskih podjetij v Berlinu. Govor bodo prenašale vse nemške radijske postaje.

Novi požari v romunskih petrolejskih vrelcev

Rim, 10. dec. o. Stefani poroča iz Bukarešte, da so v romunskem petrolejskem ozemlju pri Brahovi izbruhnili veliki požari. Ker so bili požari najbrž nalašč podtaknjeni, so romunske oblasti zaprle vse uradnike in delavce pri petrolejskih napravah. Nemške čete se z romunskimi pomožnimi oddelki vred trudijo, da bi požar omejile.

Senzacija v kleti „Zvezda“

Pravkar dospela godba iz Subotice pod odličnim vodstvom kapelnika „Jany“. — Zabave in veselja v izobilju. — Koncertira vsak večer, ne zamudite! — Odlična vina Vam nudi M. ŠILOVIČ, Tel. 45-54.

Deset delovnih let Trboveljskega slavčka

Ljubljana, 10. decembra.

Letos obhaja »Trboveljski slavček« desoletnico, odkar je učitelj Avgust Suligoj v Trbovljah zbral mlade ljudi in jih začel oblikovati v pevce, kakršne imamo danes pred seboj. To delo ni lahko, zlasti zato ne, ker vsako leto odhajajo stari in prihajajo novi, ki jih je treba na novo izoblikovati.

Svoje desoletno uspešno delo je »Trboveljski slavček« proslavil s snovnim koncertom v veliki Filharmonični dvorani. Ta zbor ima v Ljubljani zveste in hvaležne poslušalce, saj je s prejšnjimi koncerti in tudi s snovnim dokazal, da spada med najboljše mladinske zbornice v Jugoslaviji. S svojim delom je »Trboveljski slavček« dal pobudo tudi drugim in tako imamo sedaj še en mladinski zbor, »Vilhar« na Rakeku, ki se ga po zadnjem njegovem koncertu tudi radi in prijetno spominjamo.

S snovnim koncertom pa so se Slavčki zahvalili številnim dobrotnikom, ki so bili zboru naklonjeni in so ga pri njegovem delu podpirali. Kako radi Ljubljanci poslušajo mlade pevce, je pokazala polna dvorana in navdušeno občinstvo, ki je pevce nagajalo za lepo petje z dolgotrajnim ploskanjem.

Številnim dobrotnikom, ki zboru niso bili samo naklonjeni, ampak so mu tudi dejansko pomagali, se je zahvalila ena od pevčic, zlasti T. P. D. in njenemu glavnemu ravnatelju Richardu Skubecu, ki je vedno mecenso spremljal delo zbora. V imenu Hubadove župe je zboru čestital dr. Švigelj. Pevcem so tudi čestitali in jim izročili vence zastopnik Učiteljskega zbora, zastopnica Trboveljčanov, ki živijo v Ljubljani, in zastopnica Akademskega pevskega zbora predsed. B. Trampuš in tajnik Janko Eržen.

Koncertni program je dirigent sestavil iz del skoraj samih domačih skladateljev (Adamič, Lajovic, Osterc, Škerjanc, Cvetko, Krejčič, Pregelj in Tome) ter ga razdelil v tri dele. Prvi del je bil izrazito muzikalnega značaja, drugi del pa je bil preračunan bolj na efekt, ki pa je občinstvu najbolj ugajal zaradi ratmične razgibanosti in preciznosti.

Začeli so z znano trboveljsko himno: »Mi smo pa od tam doma«, s katero so pevci takoj privezali poslušalce nase. Sledile so: »Gospodi pomiluj«, »Slava«, »Pesem beračev«, »Veseli koledniki«, »Glej, saj ne moreš več«, »Štuparima« in »Kralj Matjaž«. Zbor je pesmi izvedel precizno, ritmično in intonacijsko in z lepo, preprčljivo dramatik. V srednjih in višjih legah zveni zbor polno in čisto, dočim v nižjih legah ne tako. Zgornji glasovi donijo lepo in jasno, dočim so spodnji sem ter tja malo premočni, kar pa celoto ne moti. Celota je dobro vpeta ter sledi dirigentu smiselno.

Dirigent Avg. Suligoj je ekonomičen s kretnjami in mladimi grli. Dirigira mirno in pevcev ne pusti v ff tako, da bi odprli vse registre, kar rado preide v kričanje. Samo enkrat ali dvakrat je bilo čuti, da so bili ff malo premočni.

Blagoslovitev šole v Stangi

Štanga, 9. dec.

Ni bil zastoj trud, ki so si ga nadelali naši šolski odborniki skupno z županom občine Trebeljevo, da bi dobili naši otroci svojo šolo. Do zdaj je sprejemala svojo prvo učeno v stari cerkveni hiši po naklonjenosti cerkvene oblasti. Ko pa smo lani dobili sem gor prvo učiteljico, smo pričeli uresničevati naše načrte glede šole. Nekdanjo občinsko hišo smo povsem preuredili, tako da izgleda prijazna in udobna, da učilnici nudita dovolj prostora vsem našim malčkom, ki jih je blizu 100.

Po starem običaju smo se odločili, da novo šolo tudi slovesno blagoslovimo. Zato smo si izbrali praznik Zedinjenja. Slovesno so doneli zvonovi naše farne cerkve, ko se je pomikala procesija vse šolske mladine in njih staršev od cerkve proti šoli. Vseskozi pa je bilo slišati petje naših poštvovalnih pevcev, ki so pod vodstvom gospo-ga župnika Blažiča odpeli kar 18 pesmi. Slovesni obred blagoslovitve je opravil gospod župnik, navzoči pa so spremljali njegovo molitev in prošnjo, da bi Bog uslišal klic mladine, ki se zateka k Vsemogočnemu po milost, ki naj bi ji pomagala sprejemati nauke, ki ji bodo potrebni za vse življenje.

Nekaj ljudi je prisostvovalo tudi proslavi Zedinjenja v šoli in z zadovoljstvom pozdravljalo delo naše mladine in ljubezen, ki ji jo posveča njihova učiteljica. Ob zaključku proslave je mlado dekle končalo svojo recitacijo z besedami: »Vsem pa, ki za šolo so se trudili, stokrat Vam najlepša hvala, mi se bomo oddolžili, šola nam bo pot kazala.«

Z zanimanje smo pričakovali nastopa Rezi-ke Koritnikove, ki ima prijetno zveneč glas, brez večje voluminoznosti in spada bolj med komorne glasove. Odpela je J. Pavčič: »Mehurč-ki«, Verdi: arijo Gilde iz opere »Rigoletto« in Offenbach: spev Olimpije iz »Hoffmannovih pripovedk«. Rezika je še učenka in mnenja smo, da so take partije za sedaj zanjo pretežke, ker zahtevajo rutinirane koloraturne pevke. Poleg tega je opaziti v srednji legi nek prazen, nezveneč glas, o čemer naj merodajni malo premislijo, dokler ne bo prepozno. Dokaz, da je bilo to zanjo pretežko, je bila glasovna utrujenost na koncu. Peta je pa lepo in občinstvo jo je nagradilo s ploskanjem.

Zadnji del programa, češki, hanaški in slovaški ples v priredbi Ot. Šine ter Tomčev »Kolo«, je bil efekt, ritmično precizno izvajanje.

Slavčki so nam nudili lep večer in kadar koli bodo med nas prišli, jih bomo veseli.

Ljubljana od včera do danes

Včeraj popoldne je bila nad Ljubljano go-šta megla. Promet se je moral zaradi te megle bolj počasi razvijati, saj je bilo nevarno za vo-ziła, če bi drvela. Megla je bila tako gosta, da si komaj videl nekaj metrov pred seboj. Megle-na plast pa ni bila zelo debela. Nad megleno plastjo pa je sijalo toplo sonce, nebo je bilo jasno kot ribje oko. Ceste in hodniki so vsi pokriti s poledico. Mestni delavci pridno posi-pajo ceste in prav posebno se prehode na ce-stah s peskom, pred hišami pa hišniki trosijo žaganje ali pepel, da bi tako omogočili trdnje-šo hojo. Danes jutraj je kazal toplomer nekaj malega več kakor 5 stopinj pod ničlo.

Z zidanjem so končali

Cepprav še ni nastopil običuten mraz, vendar je že sedanjim dovolj močan, da so z vsemi zi-darskimi deli zaključili. Zastati so morala vsa ona dela, katera niso bila o pravem času do-kočana. Prenehati so morali z zidanjem, kajti betonska mešanica in malta ne preneseta več mraza. V tem času v novih stavbah kurijo že-lezne peči s koksom, da bi se notranjost čim bolj osušila. Na nekaterih stavbah pa dokon-čujejo zadnja zunanja dela.

Se v cerkvi kradejo

Vsa zatopljena v molitev je bila Mari Si-ferjeva v cerkvi sv. Cirila in Metoda. Roke je imela sklenjene v molitvi, ročno torbico pa je položila predse na klop. Ko je nameravala oditi, pa je s strahom opazila, da ji je torbica tako rekoč izpred nosa izginila. In kako se ne bi tega prestrašila, ko pa je imela v torbici 2000 dinarjev gotovine, nekaj legitimacij in drugih malenkosti. Dobro se je spomnila, kako se je okoli nje sukala neka ženska, stara okrog 30 let, z zeleno ruto na glavi, ki je po tem ne-nadoma izginila iz cerkve. Predrzo tatico za-sleduje policija, ki jo bo že poučila, da ne gre ljudem v cerkvi jemati, kar ni njeno.

Spet tatvine koles

Kolesarske tatvine kar nočejo pa nočejo pre-nehati. Čeprav je v tem mrazu že precej manj koles po ulicah, vendar tatovi sedaj prav pridno izrabijo vsako priliko, da izmaknejo, kar se iz-makni da. Komaj je Ivan Mihelič kupil novo kolo, za katerega je dal 1600 din, pa mu ga je tat že po dveh dneh izmaknil izpred neke hiše na Tyrševi cesti. S hodnika Ljudske kuhinje v Stre-liški ulici je izginilo Francu Vrhuvcu moško kolo znamke »Baradela«, zeleno pleskano, z ravnim kr-milom, še čisto novo, vredno 1500 din. Tat je od-peljal izpred neke hiše na Celovski cesti Avgustu Berglezu kolo znamke »Globus«, z ravnim krmi-lom in s prestavami ter s sedlom iz rjavega usnja. Iste znamke je bilo kolo, ki je bilo odpeljano izpred sodniške palače Simonu Pangarčiču. — Tatinska podjetnost res še sedaj ne počiva.

Gutenbergova proslava

Kakor so se štajerski grafiki in tiskarji spomnili zadnjo soboto v Mariboru ustanovitve-lja tiskarske umetnosti in priredili lepo uspe-lo proslavo, tako bodo tudi ljubljanski tiskarji do-stojno proslavili 500 letnico, odkar je Gutenberg iznašel tisk. Proslavo bodo imeli v soboto, dne 14. decembra ob 20 zvečer v franciškiskih dvo-rani v Ljubljani. Spored, ki ga bodo ljubljanski grafiki izvajali, bo na naslednji: 1. Ivan Kosi: Geslo, pevski zbor »Grafika«; 2. O. Gutenberg: Predaval bo ravnatelj Otmar Mihalek; 3. Zorko Prelovec: Slava delu, pevski zbor »Grafika«; Zorko Prelovec: Oj nageljni rdeči, pevski zbor »Grafika«; 4. Ivan Kocmur: Pogovor s črko,

Nastop mlade slovenske plesalke v operi

Ljubljana, 10. decembra 1940.

Snoči je bil v Operi plesni večer Marte Pauli-nove. Občinstvo je lepo napolnilo gledališče in bilo je cvetja na pretek med vsemi oddomi. Videlo se je, da je skušal to biti nekak »ljublanski večer« in bi ne bilo napačno, če bi se sličen stil pri-redivel mogel ohraniti še za naprej, za kakšne ma-tineje ali pa intimnejše prireditve. Na žalost pa se v tem oziru ne da nič nasilno ustvarjati ali pa improvizirati.

Plesni večer Marte Paulinove je sicer dose-gel omenjeno novost pri nas, sam plesni večer pa je bil še zelo, zelo skromen. Plesalka razpolaga sicer z obsežno ritmično in gimnastično kulturo in to je skoraj vse. Na sinočnjem večeru je bilo pravega plesa še zelo malo. Ljubljanska šola Mete Vidmarjeve in njenega razumstva se pri plesal-ki v tem oziru še preveč pozna in to je velika škoda.

Tehničnega truda in resnega studija je bilo za ta večer več kot dovolj. Plesalkine stvaritve so pokazale mnogo vaje in izdelanosti, toda prese-nitilo nas je izredno pomanjkanje fantazije in prevelika razumska ekonomija izraznih sredstev. Tako se je zgodilo, da so se razni gibi preveč po-navljali in postajali včasih stereotipni, na drugi strani pa je mnogo glasbenih misli ostalo popol-

noma neizrabljenih, dasi so bili odlični za plesno modulacijo (Mařenka). Razumske in gimnastične stvaritve so bile zato na vsem večeru najboljše (Norec), samo da po nepotrebnem potrjujejo, da plesalka svojemu plesu še ni našla umetniškega okvira in je v njenem plesu premalo vsebine. Raz-nih izraznih sredstev plesalka še ne zna uporabi-ti in je bilo n. pr. gibanje rok zelo borno in ee-lo okorno, dasi bi ravno pri plesalkah roke zelo mnogo ustvarjale. Snočnji plesni večer je pokazal malo invencije in še manj inspiracije, oba pa sta med glavnimi pogoji za dokaz plesnega umetni-škega poslanstva.

Ce bi bil snočnji večer nekak zaključek do-seđanje plesalkine tehnične šole, tedaj bi se mo-gla začeti doba pravne plesne šolanja. V za-dnji točki večera je bilo nekaj plesa in tudi nekaj navdila. Prihodnji plesni večer bi tako lahko bolj ustregel svojemu namenu, kakor pa je snoč-nji.

Zelimo Marti Paulinovi, da bi se otresla čim prej vplivov šole in nam dala vsaj nekaj tistega, kar v izjavah obeta: slovenske plesne umetnosti.

Nesreče

Ljubljana, 10. decembra.

Krofič Ivan, nočni čuvaj v tobačni tovarni, je imel opravka v domačem hlevu. Kar naenkrat se je znašel pod kravo, ki je Krofičja poteptala in mu prizadejala notranje poškodbe. — Krmjen Jakob, doma iz Ržiš, zaposlen v banovinski žre-bčarni, pa je pri delu tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. — Setnikarja Ivana, uslužbenega pri Združenih opekarnah, je železni vagonček tako hudo pritisnil, da mu je zlomil roko. — Vsi po-nerečenci so prišli po pomoč v bolnišnico.

VSEM ZASTOPNIKOM

»Slovenca«, »Sloven. doma«,

»Domoljuba« in »Bogoljuba«

S seznamom naročnikov »Slovenčevega ko-ledarja« je treba brezpogojno poslati tudi denar, drugače naročil ne bomo upoštevali!

»Slovenčev koledar«,

Ljubljana, Kopitjeva ulica 6.

Kolesarska sekcija ŽSK »Hermes« vabi vse svoje članstvo, da se udeleži 9. rednega letnega obnovega zbora, ki bo v nedeljo, 15. t. m., ob 9 dopoldne pri Habjanu v Šiški (nasproti Keršiča) z običajnim dnevnim redom. Dobro došli tudi sim-patizerji kolesarskega športa. — Odbor.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Draginja in pralni prašek „radion“ - Oproščen trgovec - Sodba pred velikim senatom

Ljubljana, 10. dec.

Tričlanski senat, ki so ga tvorili g. Ivan Kralj kot predsednik in kot sodniki gg. Rajko Lederhas in dr. Julij Fellahar, je včeraj kot prizivni draginjski senat razpravljal o prizivu, ki ga je podal državni tožilec proti oprostitvi sodbi okraj-nega sodišča v Ložu z dne 20. novembra t. l., s katero je bil trgovec Anton Žagar z Babinega polja oproščen od obtožbe zaradi prestopka po čl. 8 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije. Trgovec Žagar je bil ovaden, da je neki stranki doma v Babinem polju prodal pralni prašek »Radion« ¼ kg po 6 din, ko je zavitek imel dejansko le 20 dkg in velja tak zavitek samo 3 din. Trgovec je že na sodišču v Ložu, kakor tudi včeraj pred prizivnim senatom navajal raz-bremenjena dejstva, da sam ni zakrivil, da je pro-dal zavitek po 6 din. Sam ni nikdar prodajal omenjenega pralnega praška. Na željo neke pe-rice je kupil v Ljubljani več zavitkov tega praška. Ljubljanski trgovec mu je sestavil fakturo, po ka-terih so bili zavitki po ¼ kg vračunani po 5,50 dinarja. Najbrž se je primerila pomota, da je tr-gočeva nameščenka njemu zavila zavitek po 20 dkg namesto zavitek po ¼ kg. Razprava je bila tudi v tem pogledu zanimiva, kakšna velika razlika je glede cene tega »Radiona«. Mali zavitek velja 3 din, za 5 dkg težji zavitek pa 5,50 din. Torej že tovarna sama dela glede tega praška ne-navadne cene. Stvar je bila glede te razlike tako pojasnjena, da tovarna vračuna v ceno tudi stroš-ke pakiranja in stroške reklame. In trgovec Žagar je pristavil: »Zmerom manjša stvar, zmerom dražja.«

Draginjski prizivni senat je potrdil sodbo okrajnega sodišča v Ložu in zavrnil priziv držav-nega tožilca.

Pred sodiščem se sedaj vrste politične zade-ve Ljotičevih pristašev, ki so bili v Ljubljani or-ganizirani. Pred okrajnim sodiščem se je danes dopoldne pričela v sobi št. 28 razprava proti ne-katerim akademikom, ki so bili člani organizacije »Beli oreli«. Obtoženi so prestopka po členu 8 za-kona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Veliki kazenski senat, ki so ga tvorili g. Ivan Kralj kot predsednik in so bili sodniki gg. Ivan Brelih, Rajko Lederhas, dr. Julij Fellahar in dr. Leon Pompe, je pretekli teden sodil 38 letnemu mestnemu uslužbenecu v pok. Cirilu Smuku, ki je bil obtožen po raznih členih zakona o zaščiti jav-ne varnosti in reda v državi. Obtožen je bil, da je 5. septembra na velesjemu rabil najrazličnejše vzklke, ki so bili naperjeni proti članom vlade in je »vzklikal tudi nekemu tujemu suverenu. Dalje je bil obtožen, da je razmnoževal in širil »Bilten št. 41«, ki ga je izdal Ljotičev »Zbor« in v ka-terem je bilo nagrmadenih mnogo napadov na se-danji režim, državni red itd. Inkriminirani so bili trije najrazličnejši odstavki.

Razprava je bila z ozirom na državne interese tajna. Obtoženec je deloma priznal, zanikal pa gotova dejanja. Po daljšem posvetoivanju je veliki senat izrekel sodbo, po kateri je bil Ciril Smuk obsojen zaradi prestopka po čl. 4 zakona o za-ščiti javne varnosti in reda v državi in zaradi prestopka klevete po čl. 307 kaz. zak. na 3 me-sece in 15 dni zapora ter na 60 din denarne kazni. V kazni mu je bil vštet preiskovalni zapor od 5. septembra naprej. Glede ostalih v obtožnici navedenih in inkriminiranih dejanj je bil opro-ščen. Javno obtožbo je zastopal drž. tožilec g. Bog-dan Lendovšek.

NA ZAPOVED

KRALJICE...

FILMSKI ROMAN

Dolgo sta se borili med seboj ženska in kraljica, ko je lord Bacon na njen po-ziv stopil v sobo, ni bilo na njej niti naj-manjšega sledu več o tej notranji borbi.

Slišal se je samo glas kraljice:

»Lord Bacon, danes bom ukrotila tega neobzdranega mladčiča.«

»Essex je zelo ponosen, Veličanstvo!«

»Vem. Kar koli naj bi že napravil, ven-dar je mojemu srcu najbližji. Vsako nje-govo trpljenje mene še močnejše boli.«

»Čemu pa potem, Veličanstvo?«

»Jaz sem predvsem kraljica, in šele potem ženska, Essex je postavil na tehti-nico lastnino našega naroda. Lahko bi bil ogrožen in spravljen v nevarnost ravnoesje in čvrstost Anglije, zato se morajo moji osebni občutki zdaj umakniti in umolkati. Naj mi Bog pomaga... Zdaj pojdiva v dvorano!«

Dvorni ceremonijar je dal znak s pa-lico. Trobentaci so složno zabobali pozdrav.

Velika dvokrilna vrata so se odprla, pri-vhod v dvorano pa se je pojavilo Njeno Veličanstvo kraljica Elizabeta. Velikišči, dvorjani, plemiči, dvorne dame in vsi osta-li, ki so se dotlej v veliki dvorani po sku-

pinah razgovarjali, epletkarili in ogovarjali svoje znance, so napravili špalir in z glo-bokim priklonom spustili kraljico mimo se-be do prestola. Elizabeta je ponosno sto-pala, oblečena v bogato toaleto, okrašena z mnogimi dragulji in biseri, dostojanstvena in stroga. Njen obraz je bil še vedno lep.

Neka grenka črta se ji je zarezala okrog ust. Tisti, ki so jo bolj poznali, so takoj presodili, da v njej divja težak notranji boj.

Ta črta se je na njenem obrazu pokazala vselej, kadar je razmišljala o čem nepri-jetnem, pa neodločljivem in kadar se je morala odločiti o kakšni stvari, ki ji ni bila všeč, na drugi strani pa se je spet iz-kdove kakšnih razlogov pomislila in se ni mogla odločiti tako hitro kakor v vseh drugih primerih.

Elizabeta je znala mojstreko okriti svo-ja čustva. Dostojanstvena togoost se je od-ražala iz njene hoje in drže. Ustavi se, se ozre po dvorani in sede:

Dvorni ceremonijar najavi:

»Robert Devereux, po milosti Njenega Veličanstva vojvoda iz Essex!«

V dvorani je nastala tišina, da bi lah-ko slišal najmanjši šum, najznejnejši gib

obleke. Vseh oči so se uprle v nekega človeka.

Ponosno vzhvane, s čvrstim vojaškim korakom, pa smehljajočim se obrazom, sto-pa mladi Essex med množico, si dela pot in ko pride do prestola, poklekne pred kraljico. Bil si je v svesti svoje moči nad to žensko, ki jo je ljubil z vso mladostno ognjevito strastnostjo, čeprav bi mu bila po letih skoraj lahko mati, in ni prav nič slutil, kaj ga že v prihodnjem trenutku čaka.

Tiho je bilo v dvorani, ko se je ogla-sila kraljica, ki je bila blede v obraz, v njih očeh pa je gorel mrzel, nevaren ogenj.

»Ali klečite v znak spoštovanja, moj dragi lord Essex, ali pa morda zaradi era-mote?« je vprašala hladno.

Zdrnil se je, presenečen in začuden nad jedkim kraljičinim tonom, v katerem ga je ogovorila.

»Ali ste morda izgubili dar sluha, ka-kor ste izgubili svoje vojaške sposobno-sti?« — je nadaljevala kraljica še bolj zajeđljivo in posemehljivo. »Vstanite!«

Mladenec se naglo dvigne.

»Svoje vojaške sposobnosti sem doka-zal pri Cadizul Ali pa Vam morda Vaš komisar ni prinesel vesti o moji zmagi?«

»Vaša zmaga?« — je erdit zavpila kraljica in planila na noge. »Tri leta so deževja uničevala žetve in ogražala naše finance! Obupavali smo. Toda moj lord Essex ima za to zdravil!« »Naberite zame 50.000 funtov,« je dejal, »pa bom ujel in zaslužil špansko brodogve z zlatom in obo-

gatil Anglijo!« In res, jaz sem obdavnila svoj, že itak preobdavnici in preobreme-njeni narod ter mu vzela denar. Kje so španski zakladi, kje je bogastvo, Essex?«

Bled od jeze je stal Essex pred kralji-co. Ni mogel od erda spraviti niti besedice iz sebe.

»Poglejte, ne more odgovoriti!« reče norčevaje se Elizabeta in »e obrne k spremetvu. «Niti ne upa si odgovoriti!«

»Veličanstvo, dopustite, da govorim!... končno pravi Essex s trdim glasom. — Poklicali ste moje brodogve nazaj, preden sem izvedel svoje načrte!«

»Španske brodogve z dvajsetimi milijoni zlatnikov leži na dnu luke Cadiza, Španci so svoje ladje sami potopili, medtem ko je Essex v nasprotju z našimi, ki sta mu jih dajala sir Walter Raleigh in Howard drvel za slavo ter se zaganjal v mesto. To je v resnici njegova zmaga!« z istim to-nom posemehljivo odgovori kraljica.

»Naredil sem to za slavo Anglije!«

»Hoteli ste reči: zaradi slave Essex! Ali pa bo Vaša slava nastila moj lačni narod, moje gladno ljudstvo, ki trpi po-manjkanje?! Ali se ljudje lahko hranijo z... Vašo slavo?«

Na lepem mladem Essexovem obrazu se prikaže izraz ponosa, odpora in kljubovalnosti.

»Ali mislite, da ljudstvo ne odobra-va mojih del? Samo poslušajte!«

Skozi zaprta okna dvorane, je v tišino, ki je po njegovih besedah zavladala v dvo-rani, prihajalo navdušeno vzklikanje mno-

žice: »Essex, Essex!« Ogromen hram se je dvignil s trga pred palačo.

Kraljica je bila nekaj časa tiha, kakor bi jo bilo zmedlo to vzklikanje, ki ji je pričalo, da ljudstvo z veseljem pozdravlja Essexov uspeh. Nato pa je ledeno vpraša-la in ponosno pogledala kljubovalno vzhvane Essex:

»Kaj pa bo narod rekel, ko ga bom obdavnila, da plača brodogve?«

»Narodu je laže ugoditi kakor Vam!« je odgovoril Essex z glasom, v katerem je bilo jasno čuti očiček. »Ali Vam prav nič ne pomeni to, da sem unčel španski vojni material in potopil španske brodog-ve?«

»To je zasluža Howarda in Raleigh!« reče trdo kraljica.

»Za mene kod vojaka, nimate nagro-de! Ali kot možki sem se nadejal drugač-nega sprejema!«

Essex brez razmišljanja bruhne te be-sede iz sebe, prepričan, da v nobenem slu-čaju ne bodo zgrešile svojega namena in dosegle cilja. Zaveda se svoje neodolji-vosti in moči nad kraljico. Brani se in upa, da ga bo nestanovitna in muhasta Elizabe-ta nehala mučiti.

»Morda ste mislili dobro in prav, toda-toda jaz nagrajujem tiste, ki se ne nade-žajo nagrade! Nagrade dajem za nesebičen trud in napore, a ne za napol izvršene stvari ali pa celo za one, ki jih je bil nek-dol nameraval izvršiti.« Zmotili ste se močno, če ste kaj takega mislili ali preča-kovali od mene!«

(Dalec.)

Od tu in tam

Vodstvo »Gospodarske sloge« je v Zagrebu sklicalo sestanek svojih zaupnikov in strokovnjakov, da so se pogovorili o preskrbi prebivalstva s hrano. Navzoč je bil poleg glavnega tajnika HSS tudi podpredsednik vlade dr. Maček, Ravnatelj »Gospodarske sloge« so razlagali, da je bila letošnja žitna letina za 40% slabša kakor poprejšnja in da predstavlja preskrba prebivalstva s hrano v pasivnih krajih, zlasti pa v Dalmaciji, največji problem, katerega skušajo oblasti in organizacije rešiti tako, da bodo v prvi vrsti pokrile potrebe Dalmacije in podobnih pasivnih krajev. Nekateri so z računi dokazovali, da bi bilo treba hrvaškim krajem še 16.000 vagonov žita in bi bil zato na mestu ukrep, da se vpeljeta dva skoruzna dneva v tednu, s čimer bi se prihranilo mnogo pšenice. Dr. Maček je pritrdil mnenju, da preskrbovanje s prehrano ne posluje v redu, vendar mora pri teh stvareh tudi ljudstvo sodelovati. Sklenjeno je bilo, da bo preskrba s prehrano vodil še naprej Pogod, pač pa bodo njegovi zastopniki v vseh predstavniških Gospodarske sloge, nič več pa ne bo Pogod dobavljala žita trgovcem, da se tako prepreči vsako verižništvo.

Predstavniki nabavljajnih zadrug na hrvaškem ozemlju so imeli v Zagrebu sestanek, na katerem so govorili o težavah pri prehrani, zlasti pa so tožili nad premajhnimi količinami hrane, katere nabavljajne zadruge dobivajo. Dosežen je bil sporazum, da bodo dobili mlino zveze nabavljajnih zadrug potrebne količine žita za mlečev, zlasti pa bodo dobili koruzo, ki bo igrala vedno večjo vlogo pri prehrani prebivalstva. Govorniki so zlasti priporočali varčevanje z jedilnim oljem, češ da so spomladanske in jesenske poplave močno prizadele prav kraje, kjer se goji sončnica.

V Skoplju je bil slovesno ustoličen novi katoliški škof dr. Smiljan Čekada. Pri dopoldanski svečani službi božji je dosegel kapitularni vikar Viktor Zakrajšek prebral papeževu bulo v srbski in latinščini, nato pa je imel novi škof pridigo, v kateri je ugotavljal, da je večina zla na svetu kriv materializem, ki je izpodrinil krščansko moralno. Po sv. maši je bilo v škofiškem dvorcu kosilo, katerega so se udeležili, kakor tudi vseh prejšnjih slovesnosti, poveljnik armadne oblasti general Brašič, podban Cvetković, skopljanski župan Mihajlovič in dekan filozofske fakultete ter veliko duhovščine iz skopljanske škofije.

Na občinski seji v Petrogradu so odborniki ugotovili, da misli vlada določiti 22 milijard dinarjev za razna javna dela in da bo donavska banovina od tega kredita deležna 13 in pol milijarde dinarjev. Govorili so tudi o drugim zanimivim vprašanjih, namreč o cenah električnega toka, ki ga dobavlja tamkajšnja elektrarna. Lastnik elektrarne je sporočil občini, da bo tok podražil in si čer na 7 dinarjev za kilovat za zasebnike, občini in uradom pa na 5 dinarjev. Občina je sklenila, da bo elektrarno tožila sodišču zaradi kršitve predpisov o pobijanju draginje in verižništva.

Stoletnico nvedbe poštnega prometa v kneževini Srbiji bodo še letos proslavili v Srbiji. Sprva je prevladovalo mnenje, da je treba začetek poštnega prometa v Srbiji postaviti v l. 1843, ko je bil objavljen zadevni knežev ukaz v tedanji »Službenih novinah«. Neki vneti zbiralec poštnih znamk pa je ugotovil, da je začela belgrajska pošta poslati že tri leta prej in je našel v tedanjem »Službenem listu« odgovarjajočo objavo. Zato bodo jubilej proslavili še letos, v ta namen pa bo filatelist Antič izdal posebno knjigo, v kateri bo razložil razvoj in zgodovino poštnega prometa v stari kneževini Srbiji.

400 letnico svojega obstoja in velikega kulturnega dela je praznovala te dni jezuitska gimnazija v Travniku s severni Bosni. Mesto Travnik je bilo za to priložnost slovesno okrašeno, v gimnazijskem poslopu pa je bila svečana proslava, pri kateri so bili zastopniki cerkvenih, civilnih in vojaških oblasti ter dva bivša narodna poslance HSS. Govorniki so poudarjali, kako veliko vlogo je igrala gimnazija, katero so jezuiti s skromnimi sredstvi vzdrževali vsa stoletja v kulturnem življenju hrvaškega naroda, posebej pa v življenju bosanskega ljudstva.

Kakor že več let, bo tudi letos belgrajska policija zbirala 16. decembra po hišah in ulicah za siromake v belgrajskem občinskem okolišu. Na vseh prometnih križiščih bodo postavljene mize, na njih pa puščice, v katero bodo ljudje dobrega srca metali prispevke za belgrajske reveže. Dolej so vse take zbirke vrgle lepe denarje, ki so omogočili občini, da je lažj vzdrževala vse svoje socialne ustanove.

782.532 delavcev in delavk je bilo zavarovanih v oktobru v vsej naši državi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Število je bilo namreč stanju v septembru za 20.000, namreč oktobra lanskega leta pa za 55.000 višje. Največje število novih moči je zaposlila železnica pri gradnji novih prog, potem pa tudi industrija papirja in kemična industrija. Povprečna dnevna zavarovana meza v državi je znašala 28,26 dinarja in je skupno za 3 in pol milijona dinarjev večja kakor pa lanskega oktobra. Skupna dnevna meza v oktobru so delavci zaslužili 556 milijonov dinarjev, leto poprej pa 452 milijonov dinarjev.

Paik z Zlate ceste

»Jaz mislim, da boste rekli isto, če vam povem, da ste vi vtihtopili v gornje nadstropje puščice, vzeli znad kamina lok in medtem ko so vsi spali, ubili svojega rodnega brata.«

John Bunton se je grozno prestrašil in ta strah je oanj tako vplival, da je bil podoben nekemu hipnotiziranemu človeku. Ko je hotel nekaj odgovoriti, so mu ustnice začele podrtavati in oploh ničesar ni mogel izpregovoriti.

»Da, bili ste zelo pametni, to se vam mora priznati. Ze vnaprej ste pripravili sploščen izstrelek, ki ste ga vrgli ob zid, da bi mislili, češ, šel je skozi telo vašega brata. Posebno prebricano pa je bilo to, da ste z lopatico napravili luknjo v zid. Pri tem pa ste bili neoprezní, ker po uporabi lopatice niste očistili apna.«

Končno se je John zbral in zopet je lahko govoril. Ves preplašen je začel kričati:

»Zaboga, verjemite mi, jaz tega nisem

Van Vyke Mason

Deževje prihaja

KINO UNION Telefon 22-21

Človeku zastaja dih ob prizorih strahovitega potresa in pogubonosne ogromne poplave. Prekrasna vsebina in umetniško dovršena igra privablja marsikateremu gledalcu solze v oči. Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — Rezervirane vstopnice je treba dvigniti najkasneje ¼ ure pred predstavo!

Poslopje II. drž. real. gimnazije v Mariboru - pod streho

Maribor, 9. decembra.

V soboto popoldne so praznovali delavci in graditelji nove II. državne realne gimnazije v Mariboru veseli likof ter na ta način praznili pomemben dogodek, ki bo velikega pomena za kulturni razvoj severne meje. Proslave so se udeležili tudi odposlanci banske uprave, mariborskega mesta ter mariborskih prosvetnih in šolskih ustanov ter s tem primerno poudarili važnost trenutka. Novo poslopje, ki ga gradi ljubljanska trdnja Gabrijelečič, se zida po načrtih inž. Navinška, ki je napravil tudi projekte za druge, najnovejše in najmodernejšje šolske zgradbe v Sloveniji, za bežigrasjo gimnazijo v Ljubljani, za ljudsko šolo v Kranju, po njegovih načrtih pa se bo gradila tudi še gimnazija v Murski Soboti. Pri vseh teh zgradbah uvaja inž. Navinšek originalen sistem, ki se v naši državi do sedaj še ni uporabljal. Pri dosežanih načinih gradnje šolskih zgradb so razmešeni razredi vzdolž dolgih hodnikov, pri Navinškovem sistemu pa okrog velikega, dvorani podobnega osrednjega prostora, iz katerega vodi stopnišče v ostala nadstropja, kjer se razredi prav tako razmešajo okrog osrednjih prostorov. Na ta način se doseže velika štednja pri prostoru, boljša razsvetljava in preglednost cele stavbe, lažja kurjava, obenem pa je stavba tudi cenejša. Dela na novi stavbi so se začela 12. julija. Zazidana ploskev gimnazijskega poslopja meri 1650 kv. m, dolžina znaša 50, širina pa 39 metrov. Posebna zgradba za telovadnico ima izmero 30x20 metrov ter znaša zazidana ploskev 600 kv. m. V telovadnici bo telovadna dvorana v izmeri 23x11,50 m, oblačilnica, prhe, shramba za kolesa in orodje. V gimnazijskem poslopu pa bo 17 razredov, dalje upravni prostori, stanovanja za ravnatelja, hišnika in kurjača, risalnica, fizikalni in kemični kabinet s stranskimi prostori ter že omenjena reprezentativna dvorana v II. nadstropju. Ni treba posebej poudariti, da bo poslopje najmoderneje opremljeno s centralno kurjavo, elektriko, plinom itd., želeti pa bi bilo, da bi dobilo tudi moderna smučna okna z električnimi napravami za odpiranje in zapiranje, tako da bi bilo res v vsakem pogledu sodobno.

Stavba je bila preračunana na 8 milijonov din. Dosedanja dela so stala nekaj nad polovico te vsote. Porabilo se je pri njih 19 vagonov železa in 60 vagonov cementa. Stavba se gradi v sketel-

Športne vesti

Punčec in Pallada povabljeni v Spanijo in na Portugalsko

Barcelonski Real teniški klub je povabil našega teniškega prvaka v tekú te zime na gostovanje po Spaniji. Poleg tega naj bi Punčec po povabilu vzel s seboj še enega naših najboljših teniških igralcev. Punčec si je zato izbral Pallado. Po prvotnem programu bi morala Punčec in Pallada igrati v Barceloni že 13. t. m. Za Božič pa bi bila v Madridu. Ker pa nista mogla dobiti pravočasno potnega lista, sta turnejo odložila do začelka januarja. Na odložitve so pristali tudi španci. Po turneji po Spaniji bosta oba naša teniška igralca odpotovala še na Portugalsko.

Državno prvenstvo v rokoborbi

V soboto in nedeljo je bilo v Zagrebu državno prvenstvo v rokoborbi. Tega prvenstva se je skupno udeležilo 45 atletov iz vseh krajev države, razen Srbije. Srbski atletski savez k prvenstvu namreč ni poslal nobenega tekmovalca. Posamezne točke rokoborcev so bile prav lepe. Tehnični rezultati so bili:

Batalni kategorija: 1. Hopek (Hajduk), 2. Dolinšek (Maraton), 3. Levaj (Hakoah).
Peresna kategorija: 1. Možljak (Croatia), 2. Šestak (Zrinjski), 3. De Corti (Radnik).
Lahka kategorija: 1. Mrkus (Herkules), 2. Čuk (Hajduk), 3. Bednjanc (Herkules).
Welter kategorija: 1. De Luca (Herkules), 2. Ivanič (Maraton), 3. Uzelač (Hajduk).
Srednja kategorija: 1. Fišer (Pekovski), 2. Orešnik (Maraton), 3. Metzner (Croatia).
Polteška kategorija: 1. Pirbei (Pek.), 2. Baščak (Croatia), 3. Poslek (Croatia).
Težka kategorija: 1. Gerovac (Croatia), 2. Miletič (Hajduk), 3. Milkovič (Redarstveni).
V oceni moštev so zmagali rokoborci zagrebške Croatije, ki so dosegli deset točk, drugo mesto je zasedel sarajevski Hajduk z osmimi točkami, tretje mesto zagrebški Herkules s sedmimi točkami in nato Pekovski športni klub iz Maribora in Maraton iz Maribora po šest točk, Zrinjski (Koprivnica) dve točki, Redarstveni športni klub iz Zagreba dve točki, Radnik iz Zagreba 1 točko in Hakoah (Subotica) 1 točko.

nem sistemu ter je železobetonsko ogrodje sedaj gotovo. Trdnja Gabrijelečič je uporabljala pri tej gradnji najmodernejšje stroje za mešanje betona in tako imenovane vibratore za zbijanje betona. Dela so se nekoliko zavlekla zaradi stavke stavbinskega delavstva in zaradi pomanjkanja materiala, katerega se je težko dobi.

Tekom letošnje zime bo tudi mestna občina mariborska izvršila potrebna dela, da bo prišla stavba bolj v ospredje ter bo lažje dostopna. — Treba bo predvsem izvršiti kanalizacijo ter napeljavo elektrike, vodovoda in plina, potem pa še zgraditi več cest, ki so sedaj samo naznačene, in urediti prostor okrog poslopja.

Nepoboljšljivi tatovi pred sodniki

Maribor, 9. decembra.

Mariborsko okrožno sodišče je imelo danes dopoldne v delu pred malim kazenskim senatom tri nepoboljšljive tatinske grešnike, ki so dajali odgovor vsak za sebe. 44-letni Franc Gustin iz Poljčan, ki se že dolgo klati okrog brez stalnega bivališča, je obtožen, da je dne 9. avgusta t. l. odnesel Juriju Pilihu v Slov. Bistrici 800 din vredno obleko, 129 din vreden par čevljev, 34 din vredno srajco in 60 din vredne tri kravate ter vojaško knjižico. Dne 9. oktobra je na Oslju odnesel Francu Peterlinu obleko, čevlje in kožnat suknič v vrednosti 700 din, v Gruševju je odnesel Martinu Sajku 90 kv sena, dne 12. avgusta je v Tapanju ukradel Faktor Jožefi 290 din gotovine, ročno torbico in razno drobnarijo, na Vrholah pa je odnesel Antonu Roriču kompletno konjsko opremo, več vrtil, verig in koso. Vse tatvine je izvršil na ta način, da je iskal okrog dela, se vdinjal pri gospodarih za en dan, naslednja noč pa ga je že vzel in z njim vred je vedno nekaj izginilo. Bil je že večkrat predkaznovan ter je dobil sedaj 2 leti robije in 3 leta izgube častnih pravic.

Karl Kostrevc, 31-letni delavec brez stalnega bivališča, pristojen v Sromlje, je prišel pred mali senat zaradi vroma, katerega je izvršil dne 3. novembra t. l. v Zupetinih, kjer je odnesel posestniku Alojzu Hrnji 630 din gotovine. Obsojen je bil na 1 leto in pol robije ter na 2 leti izgube častnih pravic, ker je nepoboljšljiv grešnik ter mu dotedanje številne kazni niso nič pomagale.

Tretji nepoboljšljivi tat pa je 34-letni Janez Pečnik z Goriskega vrha nad Dravogradom. V noči od 9. na 10. septembra je vlomil v ovčji hlev posestnika Očka na Gorškem vrhu ter mu ukradel ovce, vredno 250 din. Obsojen je bil na 5 mesecev strogega zavora ter na 2 leti izgube častnih pravic.

Murska Sobotla

Umetniške razstave v Soboti. Na praznik zdinjenja je bila odprta umetniška razstava, kjer razstavljajo svoja dela akad. slikar Jakob Karel, slikar Sagadin in kipar Kuhar. K odprtu razstave je prihitelo veliko ljubiteljev umetnosti, med njimi tudi vidni predstavniki soboškega javnega življenja. Za uvod je spregovoril umetnostni zgovornar dr. Sijanec iz Celja, ki je orisal razvoj slovenske likovne umetnosti. Največ je razstavljenih prekmurskih pokrajinskih slik, iz katerih se jasno izraža prekmurska duša in večina teh slik predstavlja odlično delo. Prav posebno so posrečeni tudi nekateri portreti. Tudi kipar Kuhar se mnogo obeta in je razstavljen Marija, narejena iz umetnega kamna za črenosovo pokopališče, znak vztrajnega napredka. Celotna razstava naredi na obiskovalca najboljši vtis. Odprta bo do 15. decembra in priporočamo vsem, da si razstavo ogledajo in vsaj na ta način dajo priznanje kulturnemu delu prekmurskih umetnikov.

Akademija v Prosvetnem domu. Na predvečer Marijinega praznika je dijaška Marijina kongregacija priredila v Prosvetnem domu akademijo. Za uvod je dijaški zbor zapel dve pesmi, nakar je sledila deklaracija in govor dijaške gimnazije, ki je z lepimi besedami poudaril, kakšna mora biti katoliška mladina. Sledila je igra v treh slikah: »Sultanova hči in dobri vrtar«. Igrali so dijaški gimnazijci in je igra prav dobro uspela. Akademija je bila dobro obiskana. Kakor pri vsaki prireditvi pa pogrešamo primeren oder in dvorano. Zato je nujno potrebno postaviti v Soboti nov prosvetni dom, kjer bi se prosvetno življenje pozivilo.

KINO MATICA GARY COOPER ponovno žanje popoln uspeh s svojim svojiskim igranjem v Paramount vefilmu

Beau geste

Ob 16., 19. in 21. uri.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v °C		Relativna vlažn. %	Oblakost od 0-10	Veter (směr, jakost)	Pada- vine	
		nal. večja	nal. manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	759.3	-1.5	-6.2	86	10	0	—	—
Maribor	755.9	-3.0	-7.0	90	10	0	—	—
Zagreb	764.5	1.0	-3.0	90	0	0	—	—
Belgrad	763.2	8.0	1.0	90	8	NW ₂	—	—
Sarajevo	764.8	4.0	1.0	90	10	0	18.0	dež
Vis	760.3	6.0	3.0	90	10	NNE ₅	—	—
Split	759.7	9.0	5.0	80	5	NE _{1.5}	1.0	dež
Kumbar	758.4	10.0	8.0	90	5	NE ₂	1.0	dež
Zirje	763.2	8.0	5.0	60	0	N	—	—
Dujavnoh	758.9	14.0	8.0	60	3	ENE ₁	—	—

Vremenska napoved. Pretežno oblačno in mrzlo vreme. Najnižja temperatura na letališču -6,80 C.

Koledar

Danes, torek, 19. dec.: Melhidaj.
Sreda, 11. dec.: Damaz.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec dr., Rimska cesta 31.
Ne pozabi, da je slika Marije z Brezij lepo darilo za božič!

Predavanje SPD pod nazivom »Z jadranske obale na vrhove Durmitorja« bo drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Predavatelj g. profesor Viktor Petkovšek bo v svojem predavanju pokazal nad 140 barvnih diapozitivov iz Šibenika, Splita, Dubrovnika in Durmitorja. Vstopnice dobite v predprodaji in društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4, l. nad., do 18 in od 19.30 dalje pred predavalnico v Delavski zbornici.

Vsak, ki spremlja z zanimanjem razvoj slovenske dramske umetnosti, bo nedvomno prišel v sredo 11. decembra ob 20 v franciškansko dvorano gledat »Dva bregova«. Delo bodo uprizorili člani Gledališča mladih, ki bodo pokazali, da je treba tudi v odrski umetnosti iskati novih poti in novega izraza. Režira Sintič Zvonimir. Predprodaja vstopnic je danes in jutri v franciškanski pisarni. Ker je veliko zanimanje, si nabavite vstopnice pravočasno v predprodaji.

Ljudska univerza v Ljubljani. Epizoda s »kraljevino Slovenijo« v letu 1848. je naslov predavanja, ki ga bo imel v naši predavalnici (mala dvorana Filharmonije na Kongresnem trgu) v sredo, dne 11. t. m. ob 20 g. dr. Fran Petre.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Torek, 10. decembra: Krog s kredo. Red Torek.
Sreda, 11. decembra: Kovarstvo in ljubezen. Red Sreda.

Cetrik, 12. decembra: Cigani. Red Cetrik.
Petek, 13. decembra, ob 15: Razvalina življenja. Ljudska predstava. Globoko znižane cene.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Torek, 10. decembra: zaprti.
Sreda, 11. decembra: Carmen. Red B.

Mariborsko gledališče

Torek, 10. decembra, ob 20: »Za narodov blagor«. Red A. Cankarjeva prosiava.

Radeče

Socialno delo radeške občine. Te dni je pre-jela radeška občina 10.000 kg koruze, katero je razprodala svojim občanom po odredenih množinah po čisto lastni ceni, t. j. 3 din za kilogram. Iz dejstva, da je bila vsa koruza takoj razprodana in na podlagi izraženih mnenj občanov, ki niso mogli priti do deleža, sklepamo, da je bila dobavljena količina koruze premajhna, da bi ustregla zahtevam in potrebam vseh prebivalcev naše občine, katerih je nad tisoč. Zato smemo upati, da bo občinska uprava naročila še nadaljnjo množino koruze.

Škoda po vetru! Viharno vreme preteklega tedna je podrl ob obnavski poti blizu Marijinega dvora samostana čč. sester sv. Vincencija večje število okrasnih borovcev in s tem prav občutno estetsko prizadejalo romantiki tega najlepšega radeškega sprehajališča. Veter pa je naredil večjo materialno škodo tudi na strehah poljskih kozolcev.

Visoko ceno gumiju, železju, kovinam, steklenicam plača: Metalia, Gosposvetska 16, tel. 32-88.

MODRA ZVEZDA, Epopeja junaštva, ple-menitosti in žrtvovanja.

Pozor! Danes ob 14.15 ne-urekieno zadnjikrat Sneguljčica

Trije, o katerih veliko slišimo...

Kdo so ameriški vojni minister Stimson, mornariški minister Knox ter vodja angleške blokade Dalton?

V sedanjih vojniški človek toliko imen, ki bi jih gotovo ne slišali, če bi bil mir. Zemljepis se bomo naučili toliko, da bo lahko vsak profesor. Tudi glede imen oseb nismo nič na slabšem. Marsikdo od teh mož bi ostal svetlo neznan in bi živel mirno življenje kje na svojem posestvu. Slišali bi morda o njem samo enkrat na leto, ko bi govoril na skupščini, pa še takrat nas ne bi toliko bral. Če je mir, človeka pač toliko ne briga, kaj delajo drugod. Sedaj nas pa zanima vse: kako se kdo oborožuje, kakšno orožje ima, kakšni so izgledi na zmago enega ali drugega, kateri ljudje vodijo usodo držav, kako kdo podi sovražnika pred ali za seboj in eto in podobnih reči.

Z zanimanjem sledimo dogodkom onstran luže, z zanimanjem beremo, kako vneto mečejo Nemci bombe na Anglijo in kako potrpežljivo in mirno Angleži to gledajo. Zanimalo nas je, kdo bo v Ameriki novi predsednik, čeprav smo dobro vedeli, da nihče od nas ne bo njegov tajnik. Ima pa Roosevelt v svoji vladi dva zanimiva moža, o katerih večkrat kaj slišimo. To sta polkovnik Knox in Stimson, ki eta se že nekajkrat jasno izrazila. Knox je mornariški minister, Stimson pa vojni. Oba moža sedita torej na važnih mestih, za sedanjih čas najvažnejših. Težko bi človek našel dva po značaju bolj različna moža, kakor eta ta dva Rooseveltova sodelavca. Čeprav je Knox star že 66 let, je še vedno kaj okreten in razgiban mož. Obnavljanja ne pozna, ampak se

hitro odloči

Ko je bil še mlad, je bil pristaš Theodora Roosevelta in je bil v kubanski vojni v vrstah njegovih »Težkih konjenikov«. Potem je začel kot poročevalec pri listu »Grand Rapid Herald«, ki je izhajal v Michiganu. Dve leti pozneje je bil že ravnatelj lista »Saulte Ste Marie«. Svoje posle je opravljal z vigravo vneto od jutra do večera in z isto vneto se je vrnil v politično življenje. Borb se ni nikdar izogibal ter je boj brez obnavljanja sprejel. Tudi za humor mu je ostalo še vedno časa. Nekoč je dobil grozljivo pismo čikaškega gansterja, ki ga je pozival na borbo takole: »Pridite in se časno z menoj spoprimate, če imate kaj korajže. Čakal vas bom.« On pa mu je odgovoril: »Ko bo ta huda ura prišla, boste pripravljeni.«

Njegov sodelavec v vladi, Stimson je star 73 let ter je odličan pravnik in

umerjen človek ter državnik

Diplomiral je na dveh ameriških univerzah: v Yaleu in Harvardu. Z advokatsko prakso je začel v očetovi pisarni. Kljub svoji starosti je zelo delaven in pri svojem delu metoditen. Vedno je dostojanstven in miren ter dober svetovalec, ki vsako stvar dobro pretehta. Nikdar se mu ne mudi in vedno išče najboljšo rešitev.

V republikanski stranki je ta odlični, miren in delaven pravnik užival vedno velik ugled. Leta 1911 mu je predsednik Združenih držav Taft ponudil vojni ministerstvo.

Tretji, o katerem smo že večkrat slišali, ima v svojih rokah hudo orožje, s katerim kroti svoje

Prešernove pesmi v ilustracijah slovenskih umetnikov

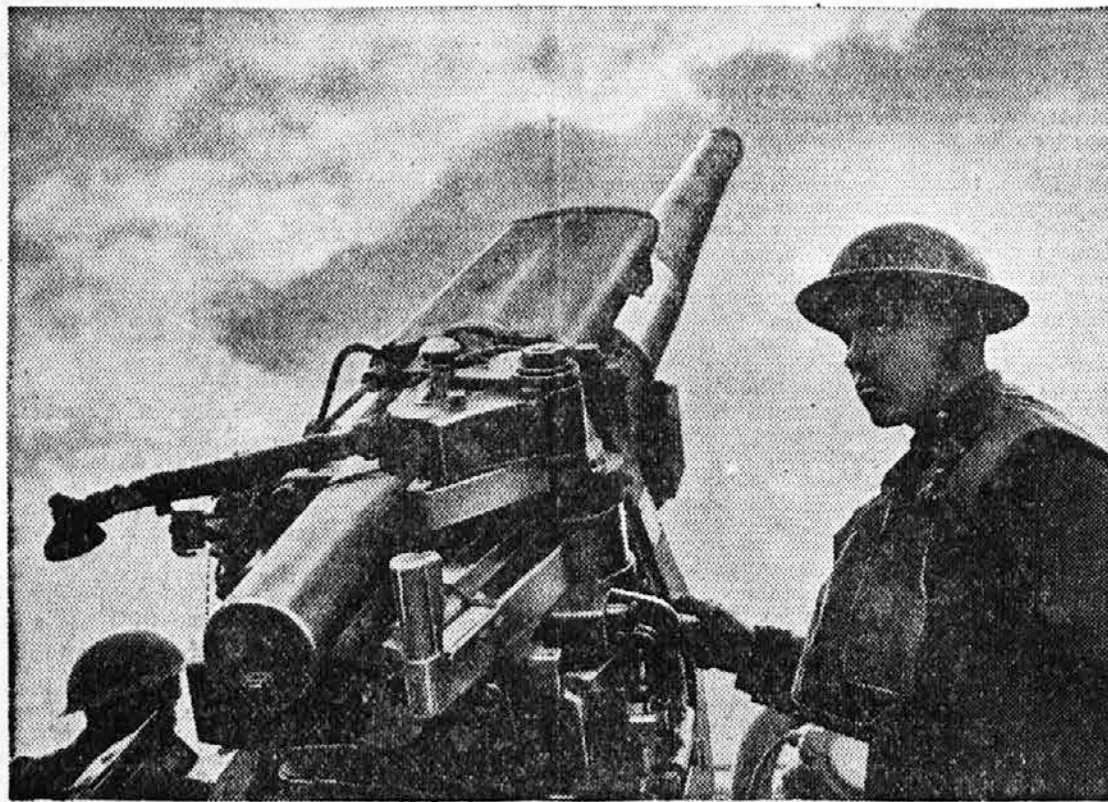

Bibliofilska založba v Ljubljani, Pod turnom 5, se je lotila velike, vse pohvale vredne naloge, da bi izdala Prešernove pesmi v posebnem, originalnem ciklu ilustracij, ki so jih izvedli najbolj znani umetniki. Ilustracije so opremljene s pojasnilom v spretni in nazorni besedi. Doslej sta izšla »Strunam« in »Dekletam«, v tisku pa je »Pod oknom«. Pripravljajo se še »Prošnja«, »Kam« in »Ukazi«. Cena posebnemu izvodu je vezanemu v polusnu 50 din, mehko vezanemu pa 35 din. Celo kolo, 6 knjižic z več kakor 100 ilustracijami, pa velja 270 din, za mehko vezane pa 180 din. Naroča se pri založbi. (Gornja slika iz zbirke »Dekletom« je delo M. Seđeja.)

nasprotnike. Kako bo to uspelo, bomo videli. Če mu bo, potem mu bomo lahko rekli general Lakota. Ta mož je Hugh Dalton, angleški

minister za blokado in gospodarsko vojno

On dobro ve kaj je vojna, saj je že eno preživel in je bil odlikovan za vojaške vrline v bitki na Pijavi z italijansko medaljo. Njega smatrajo za najbolj-

Britanski težki protiletalski top, kakršne imajo Angleži postavljene vsepovsod.

Motorizirani pehotni bataljoni - odgovor na nemške oklepne divizije?

Nova vrsta angleške pehote v moderni vojni

Ves svet je presenetila silna udarnost nemških oklepni divizij, ki so jih Nemci vztrajno delali nekaj let. Pred to slovitostjo so stali vsi zaprepaščeni in niso imeli takoj pri rokah enakovrednega protieredstva. Kakor huda ura so nemške oklepne divizije pred seboj vse pomandrale in človeka spominjajo na udarnost Atilovih čet.

Kot odgovor na nemške oklepne divizije so začeli Angleži z organizacijo popolnoma nove vrste pehote, od katerih pričakujejo mnogo. Nove formacije so znane kot »motorizirani bataljoni«. Vsak od teh motoriziranih bataljonov je sestavljen del ene brigade tankov. Te nove enice se vezbajo z drugimi enicami v ofenzivi na sovražnem ozemlju. Z vežbanjem teh oddelkov so začeli z vso resnostjo. Seveda, kar se nanaša na te nove oddelke, držijo v največji tajnosti.

Ti motorizirani bataljoni so neodvisni oddelki in so formirani oddelčno od pehotnih polkov in strojniških čet. Vendar pa kljub temu smatrajo te motorizirane bataljone za pehoto.

Motorizirani bataljoni se gibljejo na motornih vozilih, borbjo pa se peš in ob sodelovanju z oklopnimi avtomobili ter strojniškimi oddelki. Ker sodelujejo tudi s tanki, se morajo ti motorizirani bataljoni gibati zelo hitro pri svojem poslu. Nekaj povelj-

šega strokovnjaka glede voditve gospodarske vojne. To ministertvo so mu dali zato, ker so bili prepričani, da ga bo on najbolje vodil zaradi izredne gospodarske razglednosti. Bil je lektor na londonski visoki gospodarski šoli in profesor za ekonomijo na londonskem vseučilišču.

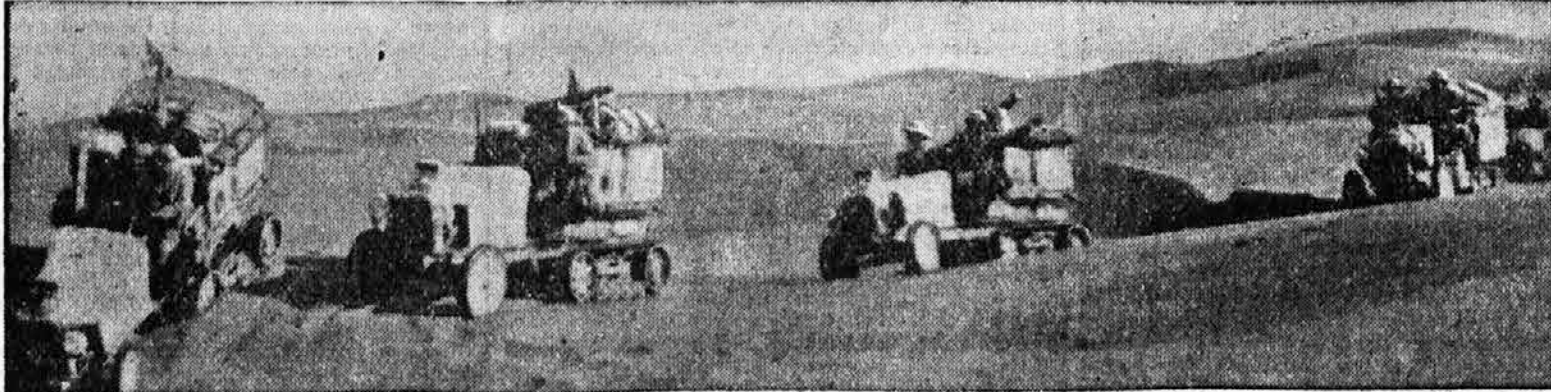
Med svetovno vojno je bil topniški častnik in se je udeležil bojev na francoski in italijanski fronti. Popolnoma obvlada francoščino in italijanščino. Po vojni je napisal knjigo Z angleškimi vojniki v Italiji, v kateri je opisoval izkušnje, pridobljene v bitki na Pijavi. Dalton je bil narodni poslanec delavske stranke od leta 1924 naprej, leta 1936 in 1937 pa je bil predsednik izvršilnega odbora delavske stranke.

Hugh Dalton je v Angliji zelo priljubljen in znan človek. Je odličen govornik, energičen in prepričljiv ter uživa pri delavstvu veliko zaupanje.

nik teh novih enic je izjavil, da morajo ti bataljoni primesti odločitev ter delovati dvakrat hitreje kakor navadna pehota.

Za poveljnike teh motoriziranih bataljonov so odbrali posebne sposobne častnike, ki poznajo taktiko in tehniko modernega vojskovanja, in ki si ne pomisljajo dolgo, kaj naj storijo v odločilnih in resnih trenutkih. V napadu morajo novi bataljoni prodreti skozi linije sovražnega protitankovega orožja in obvladati odpor na področju, skozi katerega so prodrl s tanki. V obrambi je naloga teh motoriziranih bataljonov ta, da ščitijo krila, in olajšajo gibanje oklopnih divizij.

Ko je Anglija začela organizirati svoje tankovske enice, je angleško poveljstvo zamenjalo med drugim tudi to, da si razmišljalo o taktiki oklepnih enic. Tako je mogel nasprotnik praktično uporabljati svoje teorije o učinku oklopnih divizij. Motorizirani bataljoni so samo del novih skušenj, ki so si jih Angleži pridobili v sedanjih vojni. Ob sodelovanju s formacijami tankov, bodo ti bataljoni najboljše orožje, ki ga bo vrhovno poveljstvo upoštevalo. Angleži upajo, da bodo morda te nove formacije odločilni činitelj v borbah, o katerih bomo morda kmalu kaj slišali.

Italijanske avtomobilske kolone v afriški puščavi.

Gripa v Kaliforniji

Epidemija gripe se je razširila po vsej Kaliforniji. V Los Angelesu je bilo dozdaj prijavljenih 5000 obolelih. Od šolskih otrok je obolelo dozdaj 30%. Vsi zdravniki, bolničarke in drugo osebje velike bolnišnice Mount Sinai so tudi zboleli. Razen tega so zboleli za gripo skoro vsi zdravniki, bolnišni strojniki in drugo osebje v mestni bolnišnici in 800 učiteljev. Od 2100 kaznjencev v mestnih zaporih jih je 400 bolnih. V nekem drugem mestu s 130.000 prebivalci je zbolelo 25% prebivalstva. V Santi Barbari so morali zapreti vse šole. Bolezen je zahtevala dozdaj že 100 smrtnih žrtev. Zdravniki neke mestne zdravstvene ustanove je izjavil, da je epidemija v začetku in je zato zahteval nujno pomoč. V San Franciscu je obolelo za gripo 358 oseb.

Madžarskega državnega poglavarja so hoteli ujeti

V Budimpešti se bo začel 16. decembra proces proti poslancu »puščastih križev« Wierthu in 23 desn-radikal. poslancem stranke. Tožba očita tožencem pripravljane prevratov in nezakonito hranjenje eksplozivov. Obtoženci so razen tega izdelali načrt, kako bi ugrabili regenta Horthyja. Načrt naj bi izvedli med potovanjem Horthyja na njegovo posestvo v Kendelesu, nato pa bi vodja puščastih križev major Salassy postal predsednik vlade. Horthyja bi z orožjem prisilili, da bi ustregel njihovim zahtevam.

Program radio Ljubljana

Torek, 10. decembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Za kratek čas (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Napovedi, poročila — 14.15 Solska ura: Potresi na Jadranu — dvogovor (g. Rafael Bačar) — 18 Originalna švicarska godba (Malenkov trio) — 18.40 Višek Kijevske nadvlade (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh) — 20 Koncert Rad. ork. — 21.15 Ruske narodne pesmi poje gđ. Bogdana Stritar s spremljevanjem kitare (g. Stanko Prek) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Večerna glasba (plošče).

Sreda, 11. decembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Simfonične slike (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Sramel »Ljubljana« — 14 Napovedi, poročila — 18 Petrolej, povratitelj mednar. revolucij — 18.20 Pojte z nami (vodi g. Luka Kramole) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 Sramli igrajo (plošče) — 20 Ruska glasba II. — 21 Komorni zvoki (plošče) — 21.15 Citraški dueti (gđ. Slavka Peklar in g. Marjan Hebein) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Pisana šara (plošče).

Drugi programi

Torek, 10. decembra: Belgrad: 20.40 K—vartet. — Zagreb: 20.30 Ork. konc. — Bratislava: 19.25 Dvorakove skladbe. — Praga: 17.10 Lahka glasba. — Solija: 20. Kom. kon. — Beromünster: 20.10 Pisan večer. — Budimpešta: 19.20 Ork. konc. — Bukarešta: 20.05 Simf. konc. — Stockholm: 19.30 Kabaret. — Ital. postaje: 19.45 Simf. konc. — Sottens: 20 Schillerjeva igra »Kovarstvo in ljubezen«.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 — Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Sreda, 11. decembra: Belgrad: 20 Opera. — Zagreb: 20 Prenos. — Bratislava: 19.45 Kom. konc. — Praga: 18.25 Večerni konc. — Solija: 20.30 Beriozovo »Faustovo pogubljenje«. — Beromünster: 20.25 Švicarska glasba. — Budimpešta: 18.15 Brahmsove skladbe. — Bukarešta: 22.10 Zab. glasba. — Stockholm: 20 Offenbachova opera »Hofmannove pripovedke«. — Ital. postaje: 21 Violina. — Sottens: 21.20 Simf. konc.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVI SLUŽBI

Ta večer sem sedel v krasno razsvetljeni jedilnici sanatorija Marino. Po odlični večerji je vsakdo veselo klepetal. Zunaj je bilo pasje mrzlo, znotraj pa nam je prasketajoča peč dajala udobno toploto.

Kaj vem po kakšnem naključju sem se nenadno obrnil in pogledal k oknu. Tam sem videl vročine oči sestradanih kmečkih otrok, brezprizornih, njihovi obrazki so lepeli kakor slike na mrzlih steklih. Kmalu so se za mano ozrli tudi drugi, služabnik pa je dobil naročilo, naj sitneže prepodi.

Skoraj vsako noč se je katerim od teh otrok posrečilo, da so ušli mimo straž in se splazili prav do gradu. Iskali so kaj za pod zob. Večkrat sem se izmuznil iz jedilnice in nesel v žepu kruha zanje, toda storil sem to skrivaj, zakaj take reči so med nami postarani gledali.

Sovjetski uradniki so imeli obrabljen izgovor in obrambo proti človeškemu trpljenju:

»Mi smo zdaj na trdi poti do socializma. Dosti ji obleži ob poti. Mi se moramo dobro krmiti, moramo se vsako leto nekaj tednov oddahniti od dela. To so udobnosti, ki so drugim še prepovedane, zdaj kaj mi smo tisti, ki ustvarjamo veselo življenje bodočnosti. Mi ustvarjamo socializem! Mi moramo ostati pri moči, da bomo lahko nadaljevali trdo pot. Če bodo nesrečniki križali našo stezo, bomo že ob pravem času poskrbeli zanje. Za zdaj pa — s poti! Nikar nas

ne nadlegujte s svojim trpljenjem! Če bi se ustavili, da vam vržemo drobtino, bi morda ne dosegli velikega cilja!«

Tako se je glasil izgovor. Seveda, ljudje, ki so si dušni mir varovali s takim orožjem, niso preveč tenkosrčni pri izbiranju poti in ne preveč kritični pri vprašanju, če ta pot tudi zares pelje v veselo življenje, ali ne.

Bilo je ledeno jutro, ko sem se vračal iz Marina domov in prišel v Kursk. Stopil sem na postajo, da bi tam čakal na prihod brzega vlaka iz Moskve. Ko sem v restavraciji popravil krepak zajtrk, sem imel še časa, zato sem šel v čakalnico tretjega razreda.

Nikdar si ne bom mogel izbrisati iz spomina, kaj sem videl tam. Čakalnica je bila docela natlačena s moškimi, ženskami in otroki — kmeti. Vsega jih je bilo kakih šest sto. Gonili so jih od enega jetniškega taborišča do drugega, kakor čredo živine. Prizor je bil tako strahoten, da sem za trenutek menil, da vidim netopirje nad temi mučenimi bitji. Veliko jih je ležalo skoraj nagih v mrzlem prostoru. Drugi so očitno umirali zaradi pegastega legarja. Lakota, bolečina, obup ali pa zgolj topo, vdano trpljenje polmrtnih je bilo mogoče brati na slehernem obrazu.

Ko sem stal tam, so se policisti od GPU, od skrivne politične policije, ljudje s trdimi obrazi, spravili na prebujanje ljudi. Začeli so jih zganjati kakor živino. Pri tem so zamudnike in vse tiste, ki so bili prešibki, da bi hodili, suvali in bili. Ko sem se obrnil, sem videl starega moža, ki ne bo nikdar več vstal...

Toda vedel sem, da je to samo en žalosten oddelek iz krkla milijonov pravičnih kmečkih družin, ki jih je Stalin pod imenom kulaki — beseda, ki danes ne pomeni nič drugega več kakor žrtev — iztrgal z njihove zemlje, jih odvlekel drugam in jih uničil.

Vedel sem pa tudi, ta prav ta trenutek — bili smo v februarju leta 1934 — topovi po dunajskih cestah sesipajo naselbine, ki so jih postavili socialisti. Strojnice so kosile avstrijske delavce pri njihovem zadnjem obupnem boju za socializem. Povsod je vstajal

fašizem. In navzile vsemu se mi je zdelo, da je Sovjetska Zveza edini up človeštva.

Zato sem ostal v službi Sovjetske Zveze, hočem reči v službi Stalina, njenega gospoda.

Dve leti pozneje se je začela španska žaloigra. Videl sem, kako sta Mussolini in Hitler pošiljala Francu na pomoč moštvo in strelivo. Videl sem, kako je prišel oblegani republikani na pomoč Stalin — prepozno, da bi bil gotov uspeha, z obnavljanjem in v nezadostni meri. Pri izbiranju sem še vedno čutil, da se borim na pravi strani.

Potem pa je prišel obrat. Opazoval sem, kako je Stalin španski vladi potiskal bodalo v hrbet, ko je za svojo zapoznelo pomoč zahteval gotove denarje. Videl sem, kako je čiščenje v Moskvi dobivalo blazne mere in pomedlo vso boljševiško stranko. Videl sem, kako se je čiščenje preneslo v Španijo. Hkratu sem pa s svojega uvodnega mesta v vohunski službi videl, kako je Stalin na skrivaj ponujal roko Nemčiji za prijateljstvo. Videl sem, kako je ob času, ko je dvoril voditeljem narodnega socializma, dajal streljati velike generale rdeče vojske, Tuhačevskega in druge, može, na katerih strani in pod poveljstvom katerih sem tudi jaz leta in leta delal za obrambo Sovjetske Zveze in socializma.

Potem mi je Stalin postavil odločilno zahtevo: zahtevo, ki jo je postavil vsem odgovornim uradnikom, ki bi želeli uiti strelom GPU. Svojo zvestobo naj bi dokazal jaz s tem, da bi spravil v njegove krepilke tovariša, ki mi je bil blizu.

To zahtevo sem odbil. Prelomil sem s Stalinom. Prisilil sem svoje oči, da so ostale odprte za vse, kar sem videl. Prisilil sem svoj razum, naj spozna, da sem služil totalitarizmu samoderžu, ki se od drugih razlikuje samo po socialističnih frazah, ostankih nekdanje marksistične šole, katere se iz hinavštine še danes drži. Bilo je vseeno, ali je na svetu še kako drugo upanje ali ne.

Jutri: Skrivnost smrti pisatelja Maksima Gorkega in Beneševa krivda za pobjo rdečih generalov.